

Lingvistika počátku 21. století má nové a rychle se rozvíjející možnosti a výzkumné nástroje, které jí dávají dříve nedosažitelné a téměř nepředstavitelné možnosti. Při zkoumání a popisu jazyka a následné přípravě jazykových příruček, učebnic a slovníků může využívat moderní technologie a jejich prostřednictvím zkoumat jazyk nejen jako systém dorozumívání, ale také jako výsledek komunikace, a na základě těchto zkoumání realizovaných jazykových projevů vytvářet teorie podložené konkrétními a přirozenými příklady. Již téměř samozřejmostí se stává, že moderní slovníky jsou připravovány na základě zkoumání obsáhlých jazykových materiálů nashromážděných v jazykových korpusech a zpracovávaných korpusovými programy, které umožňují zkoumání pestré škály jazykových jevů. Také při přípravě jazykových učebnic se jazykové korpusy využívají stále častěji a jazykové učebnice tak podávají studentům adekvátní a relevantní informace o jazyce, stále více nezávislé na subjektivním výběru jejich tvůrců.

Velké moderní slovníky a jazykové učebnice založené na korpusových zkoumáních vznikaly nejprve především v anglofonním prostředí (např. Collins Cobuild), v posledním desetiletí se ale korpusová lingvistika rozvíjí velkou rychlostí i v dalších zemích. Například Český národní korpus založený v roce 1994 může svým rozsahem a kvalitou směle konkurovat mnoha národním korpusům evropským i americkým. Publikace vytvořené na materiálech ČNK a vydané v posledních několika letech¹ ukazují, že i malé jazyky jako je čeština mají v současné době potenciál a možnosti být zkoumány a zpracovávány na základě moderních přístupů k jazyku a že tato jazyková zkoumání mohou být úspěšně zhodnocena i při přípravě praktických jazykových publikací, slovníků a učebnic.